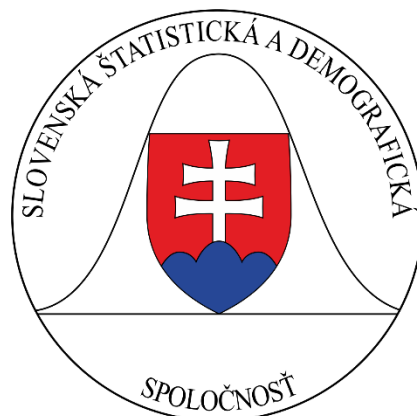

Zborník abstraktov

z 31. vedeckého seminára EKOMSTAT 2017

28. mája – 1. júna 2017

Trenčianske Teplice

Zborník abstraktov
z 31. vedeckého seminára EKOMSTAT 2017

28. mája – 1. júna 2017

Trenčianske Teplice

Vedecký garant:

doc. Ing. Iveta Stankovičová, PhD.

Organizační garanti:

Ing. Ivan Lichner, PhD.

Ing. Marek Radvanský, PhD.

Zostavil:

Ing. Ivan Lichner, PhD.

ISBN: 978 – 80 – 88946 – 77 – 9

Predslov

Slovenská štatistická a demografická spoločnosť v spolupráci s Ekonomickým ústavom SAV zorganizovali v dňoch 28. mája - 1. júna 2017 v Trenčianskych Tepliciach už 31. ročník vedeckého seminára EKOMSTAT. Cieľom podujatia je poskytnutie platformy pre prezentovanie a diskusiu výsledkov výskumu a pokrokov aplikácií a tvorbe metód na podporu rozhodovania vo vedecko-výskumnej, odbornej a hospodárskej praxi, výsledkov matematickej a ekonomickej štatistiky, makroekonomických prognóz a spracovania údajov pre potreby ekonomických analýz, marketingových výskumov, riadenia kvality a ich softvérového spracovania v praxi.

Na tohtoročnom vedeckom seminári sa aktívne zúčastnili zástupcovia viacerých vysokých škôl (Fakulta managementu UK v Bratislave, Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta matematiky, fyziky a informatiky UK v Bratislave, Vysoká škola manažmentu v Trenčíne, Univerzita Mateja Bela v B. Bystrici), Slovenskej akadémie vied (Ekonomický ústav) a Štatistického úradu SR. Jednotlivé príspevky boli zamerané na aplikáciu štatistických metód pre analýzu trhu práce na Slovensku a v Českej republike, sociálnej situácie obyvateľstva, dôchodkového systému, implementácie európskych štrukturálnych a investičných fondov a inovačného potenciálu regiónov Slovenskej republiky. Obsah prezentovaných a diskutovaných príspevkov je zhrnutý v abstraktoch, ktoré sú publikované v tomto zborníku.

doc. Ing. Iveta Stankovičová, PhD.

Ing. Ivan Lichner, PhD.

Obsah

Predslov	3
Gabriela Dováľová - Brian König : Nerovnosti v spotrebe v kontexte rastu zadlžovania sa domácností v SR.....	5
Daniel Dujava - Mária Širaňová : Možnosti korekcie odhadov falošnej fakturácie v zahraničnom obchode: Prístup s využitím bilaterálneho panelového odhadu.....	6
Veronika Hvozdíková : Zamestnanosť v SR na historických maximách – štatistika či realita.....	7
Samuel Koróny - Peter Pisár : Inovačný potenciál slovenských regiónov z hľadiska výdavkov na výskum a vývoj a zamestnancov výskumu a vývoja	8
Ivan Lichner : Prognóza počtu zamestnancov v hlavných sektoroch hospodárstva ČR.....	9
Ivan Lichner - Marek Radvanský - Karol Frank : Implementačné krivky EŠIF	10
Tomáš Miklošovič : Aplikácia CGE modelu v podmienkach Českej republiky	11
Filip Ostrihoň - Mária Širaňová - Menbere Workie Tiruneh : Z krízy rastu do dlhovej krízy a opačne: Empirické odhady úrovne dlhu maximalizujúcej rast v prípade EÚ s využitím panelového estimátora s interakciami a bootstrapom	12
Alexandra Petrášová : Sociálna ochrana – dôchodkové systémy v SR a Sociálna poisťovňa – platitelia a poistenci	13
Marek Radvanský - Tomáš Miklošovič - Ivan Lichner : Modelovanie efektov alternatívneho regionálneho rozdelenia prostriedkov EŠIF na roky 2014-2020 – ex-ante prístup.....	14
Iveta Stankovičová : Analýza ukazovateľa AROPE v SR a ČR	15
Miroslav Štefánik : Využitie pravdepodobnostného modelu pri profilácii uchádzačov o zamestnanie	16
Gábor Szücz : Oceňovanie dôchodkov vyplácaných zo starobného dôchodkového sporenia na Slovensku.....	17

Nerovnosti v spotrebe v kontexte rastu zadlžovania sa domácností v SR

Consumption inequality in the context of rising household indebtedness in SR

Gabriela Dováľová, Brian König

Ekonomický ústav SAV, Bratislava

Institute of Economic Research SAS, Bratislava

gabriela.dovalova@savba.sk, brian.konig@savba.sk

Abstrakt:

K prehlbovaniu nerovností v spotrebe medzi vyššie a nižšie príjmovými domácnosťami výrazne prispel medzi rokmi 2004-2012 cenový vývoj, pretože ceny nevyhnutných tovarov a služieb rástli rýchlejšie ako ceny luxusných tovarov a služieb, pričom práve tie majú v spotrebnom koši nižšie príjmových domácnosti najväčší podiel. Ukázalo sa, že deflačné tendencie, ktoré sa na Slovensku začali prejavovať v rozmedzí rokov 2013-2015 podporili spolu s poklesom úrokovej miery a väčšou dostupnosťou úverov a pôžičiek ako aj zlepšovaním situácie na trhu práce, realizovanie odloženej spotreby najmä u nižšie príjmových domácností, či sa mierne znížili nerovnosti v oblasti spotreby. Pozornosť však treba upriamiť aj na to, že na makro úrovni možno od roku 2011 sledovať roztváranie nožnic medzi tempom rastu úverov a tempom rastu konečnej spotreby domácností, čo indikuje rast podielu dlhu na konečnej spotrebe.

Abstract:

Between 2004 and 2012 the price development significantly contributed to the worsening of consumption inequalities between high and low income households, as prices of necessary goods and services grew much faster than prices of luxury goods and services, while the consumer basket of low income households consists mainly of essential goods and services. It turned out that deflationary trends that manifested in Slovakia between 2013 and 2015 together with fall in interest rates and greater availability of loans and mortgages as well as improving the labour market situation, encouraged the realization of the households' postponed consumption, especially of low income households, resulting in slight reduction in consumption inequality. However, situation should be drawn to the fact that at the macro level, growing divergence can be observed between the growth rate of loans and the growth rate of final consumption of households since 2011, indicating rising of debt on final consumption.

Kľúčové slová: spotreba domácností, príjmové nerovnosti, nerovnosti v spotrebe, zadlženie domácností

Key words: household consumption, income inequality, consumption inequality, household indebtedness

PodĎakovanie

Tento výskum bol podporený grantmi VEGA 2/0026/15 a VEGA 2/0182/17.

Možnosti korekcie odhadov falošnej fakturácie v zahraničnom obchode: Prístup s využitím bilaterálneho panelového odhadu

Getting the Measures of Trade Misinvoicing Right: Bilateral Panel Data Approach

Daniel Dujava, Mária Širaňová

Ekonomická univerzita v Bratislave & Ekonomický Ústav SAV

University of Economics in Bratislava & Institute of Economic Research SAS

daniel.dujava@euba.sk, maria.siranova@savba.sk

Abstrakt:

Problém falošnej fakturácie v zahraničnom obchode sa tradične používa pri odhadoch úniku nelegitímneho kapitálu. Problém takých únikov kapitálu sa dostal aj do pozornosti širšej verejnosti v dôsledku zvyšujúcej sa úlohy presunov kapitálu nielen z rozvíjajúcich sa, ale aj rozvinutých ekonomík, predovšetkým do destinácií s výhodným daňovým prostredím. Na druhej strane však analýza determinantov problému falošnej fakturácie zostáva v teoretickej aj praktickej literatúre málo pokrytá. Je možné navyše skonštatovať, že tradičné odhady únikov kapitálu prostredníctvom falošnej fakturácie sú skreslené v dôsledku problému odhadu transakčných nákladov. Pomocou databázy zachytávajúcej dáta bilaterálnej povahy medzi vykazujúcimi exportérmi a importérmi v zahraničnom obchode pre 194 krajín za obdobie rokov 2001-2015 tento článok identifikuje rozsah problému falošnej fakturácie na úrovni individuálnych krajín a zároveň odhaduje vplyv jednotlivých ekonomických premenných na motiváciu zapájať sa do falošnej fakturácie. Vplyv vybraných premenných je určený pomocou bilaterálneho panelového odhadu s fixnými efektmi. Pomocou vykonanej dekompozície vplyvu jednotlivých premenných určíme príspevok transakčných nákladov, ukazovateľov ekonomického a finančného rozvoja, ako aj vybraných inštitucionálnych premenných k rozsahu existujúcej falošnej fakturácie na vzorke vybraných krajín.

Abstract:

Trade misinvoicing has been traditionally used as one of the measures of illicit capital flows. The issue of capital flight has recently come to the centre of public attention due to increasing role of capital flows not only from developing but also from developed economies to countries with favourable tax environment. Yet, determinants of trade misinvoicing remain underinvestigated in the relevant literature. On top of that, we argue that traditional measures of capital flight based on trade misinvoicing tend to be biased due to the insufficient treatment of transportation and insurance costs. In this paper we construct large data set containing bilateral panel data on trade misinvoicing covering 194 countries over the period 2001-2015. This allows us to identify extent of misinvoicing practices at individual country level while acknowledging differences between incentives to misinvoice on exporter's and importer's part. We decompose the extent of misinvoicing into contributions of selected determinants, such as transaction costs, measures of economic and financial development, trade openness and tax policy variables.

Kľúčové slová: falošná fakturácia, únik nelegitímneho kapitálu

Key words: trade misinvoicing, illicit capital flows

PodĎakovanie

Tento výskum bol podporený grantovou agentúrou APVV na základe projektu APVV-15-0666 „Únik kapitálu a jeho dôsledky pre slovenskú ekonomiku“.

Zamestnanosť v SR na historických maximách – štatistika či realita Employment in the SR at historic highs – statistics or reality

Veronika Hvozdíková

Ekonomický ústav SAV, Bratislava

Institute of Economic Research SAS, Bratislava

ekonveve@savba.sk

Abstrakt:

Zamestnanosť na Slovensku prekonalala v 3. štvrtroku 2016 hranicu 2,5 milióna pracujúcich (LFS), k čomu došlo po prvý krát v histórii. Príspevok analyzuje historický úspech vo vývoji zamestnanosti v SR v kontexte minuloročnej prezentácie (EKOMSTAT 2016), kde sme poukázali na možnosti výberu z viacerých kategórií štatistík a úpravy metodiky s cieľom zdôrazniť určitý (obvykle pozitívny) aspekt vo vývoji zamestnanosti/nezamestnanosti. Príspevok sumarizuje vývoj zamestnanosti a nezamestnanosti v posledných rokoch podľa rôznych kategórií zamestnanosti z výberového zisťovania pracovných síl i iných štatistík. Tentokrát ale v príspevku kladieme dôraz na tie oblasti, ktoré môžu dokladovať skutočný priaznivý vývoj zamestnanosti (najmä v poslednom roku), či už ide o zvýšenie ekonomickej aktivity vo vnútri produktívnej populácie, odvetvový pohľad na vývoj zamestnanosti v členení na sektory produkcie tovarov a produkcie služieb, vzťah poklesu dlhodobej nezamestnanosti k poklesu celkovej nezamestnanosti, zmenu vo vývoji pomeru úbytkov disponibilných uchádzačov o zamestnanie a celkového počtu uchádzačov evidovaných na úradoch práce a v závere je dlhodobý pohľad na vývoj zamestnanosti v SR zasadený do celoeurópskeho kontextu.

Abstract:

In the third quarter of 2016, total employment in Slovakia hit a record of 2.5 million (the number of persons employed, by LFS), what happened for the first time in the country's history. The presentation analyses historical success in employment – as seen in statistics – in the context of the precedent paper (EKOMSTAT 2016), where we had focused on possibilities of selection of various employment/unemployment categories or statistics and modifications of methodologies in order to accentuate certain (usually positive) outcome in employment development. This time, we address those aspects related to employment, which could demonstrate actual positive development (particularly in 2016). They include increases in labour force participation within the economically active population; sectoral view on employment development decomposed by sectors producing goods or services; relation of long-term unemployment decline to total unemployment decline; change in rate between decreases in the total number of job seekers and decreases in the number of available job seekers registered with the labour offices. The presentation is concluded by a long-term view on employment development in Slovakia, which is here set into the European comparison.

Kľúčové slová: zamestnanosť, výberové zisťovanie pracovných síl, ekonomicke aktivity, zamestnanosť podľa odvetví, dlhodobo nezamestnaní, evidovaná nezamestnanosť, uchádzač o zamestnanie

Key words: employment, labour force survey, labour force participation, sectoral employment, long-term unemployed, registered unemployment, job seeker

PodĎakovanie

Tento výskum bol podporený projektom VEGA č. 2/0182/17 Kontradikcie vo vývoji zamestnanosti na pozadí očakávaných demografických a štruktúrnych zmien v SR.

Inovačný potenciál slovenských regiónov z hľadiska výdavkov na výskum a vývoj a zamestnancov výskumu a vývoja

Innovation potential of Slovak regions from the viewpoint of R &D expenditures and R&D development personnel

Samuel Koróny, Peter Pisár

Ekonomická fakulta, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Faculty of Economics, Matej Bel University in Banska Bystrica
samuel.korony@umb.sk, peter.pisar@umb.sk

Abstrakt:

Na základe údajov Štatistického úradu SR sme chceli zistiť stav a vývoj inovačného potenciálu slovenských regiónov. Použili sme na to výdavky na výskum a vývoj, počet zamestnancov výskumu a vývoja a výdavky na výskum a vývoj na zamestnanca za obdobie 2002 – 2015. Z hľadiska výdavkov na výskum a vývoj bol najlepší Bratislavský kraj, najhorší Prešovský. V oblasti zamestnancov výskumu a vývoja bol znova najlepší Bratislavský kraj. Prešovský a Trenčiansky kraj boli na tom najhoršie. Na druhej strane Trenčiansky kraj bol najlepší v relatívnych výdavkoch na výskum a vývoj (per capita). Ekonomická kríza podstatne ovplyvnila všetky tri skúmané ukazovatele.

Abstract:

On basis of data of Statistical Office of the Slovak Republic we wanted to find out state and development of innovation potential in Slovak regions. We used research and development expenditures, research and development personnel and relative research and development expenditures during 2002 - 2015. From the viewpoint of research and development expenditures was the best Bratislava region, the worst one was Presov region. In the field of research and development personnel was again Bratislava region the best one. Regions of Presov and of Trencin were the worst ones. On the other hand Trencin region was the best in relative research and development expenditures (per capita). Economic crisis influenced substantially development of all three analysed indicators.

Kľúčové slová: *Inovačný potenciál, výskum a vývoj, regióny, Slovensko.*

Key words: *Innovation potential, Research and development, Regions, Slovakia*

PodĎakovanie

Tento výskum bol podporený grantom VEGA č. 1/1009/16 „Inovačný potenciál regiónov Slovenska, jeho meranie a inovačná politika na regionálnej úrovni.“

Prognóza počtu zamestnancov v hlavných sektoroch hospodárstva ČR

Projection of employment in main economic sectors of Czech republic

Ivan Lichner

Ekonomický ústav SAV, Bratislava

Institute of Economic Research SAS, Bratislava

Ivan.Lichner@savba.sk

Abstrakt:

V poslednom období v dôsledku postupného oživovania globálnej ekonomiky začala dosahovať miera nezamestnanosti v Českej republike svoje historické minimum (4,0% priemer roka 2016). Pre potreby analýzy očakávaného nárastu pnutí na trhu práce v dôsledku nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily sme skonštruovali prognostický model produkčnej strany českého hospodárstva pre 7 hlavných sektorov: poľnohospodárstvo, ťažba a dobýjanie, priemysel, energetika, stavebníctvo, trhové a netrhové služby. Na základe predpokladov o očakávanom raste HDP (založenom na prognóze ČNB a postupnom spomaľovaní jeho tempa na úroveň 2% v roku 2025) a investičnej aktivity v jednotlivých odvetviach na úrovni priemeru posledných 15 rokov. Dosiahnuté výsledky poukázali na skutočnosť, že do roku 2025 je možné očakávať najvyšší prírastok zamestnanosti v sektore trhových služieb. V sektoroch energetiky, priemyslu, stavebníctva a trhových služieb by mala zamestnanosť iba mierne rásť, alebo stagnovať. Naopak v prípade poľnohospodárstva a ťažby a dobývania by v prípade zachovania doterajších tendencií malo dôjsť k poklesu v počte zamestnancov.

Abstract:

As a result of steady global economic growth during last year's unemployment rate in Czech republic reached its historical lows (4,0% yearly average in 2016). Simple supply side forecasting model of Czech economy for 7 main economic sectors (agriculture, mining and quarrying, manufacturing, energy, construction, market and non-market services) was developed to analyse expected increase of labour market tensions due to lack of skilled work force. On the basis of expected GDP growth (based on CNB growth forecast and its gradual convergence to 2% growth p.a.in 2025) and sectoral investment activity on level of its last 15 years average. Achieved results indicate that most significant growth in employment should be expected in market services. In case of energy, manufacturing, construction and non-market services sectors only slow growth or stagnation of employment was projected. Lower level of employment should be expected in agriculture and mining and quarrying if the past trends will continue.

Kľúčové slová: zamestnanosť, projekcia, rast

Key words: employment, projection, growth

Implementačné krivky EŠIF Implementation curves of ESIF

Ivan Lichner, Marek Radvanský, Karol Frank

Ekonomický ústav SAV, Bratislava

Institute of Economic Research SAS, Bratislava

Ivan.Lichner@savba.sk, Marek.Radvansky@savba.sk, Karol.Frank@savba.sk

Abstrakt:

Predmetom príspevku je možná aplikácia optimalizačných metód pre zefektívnenie implementačného procesu európskych štrukturálnych a investičných fondov v aktuálnom programovom období. Pre potreby aplikácie prezentovaných optimálnych implementačných kriviek (OIK) sme sa zamerali na plnenie pravidla $n+3$ na úrovni jednotlivých operačných programov. Cieľom OIK je zabránenie novej strate dostupných zdrojov EŠIF z dôvodu nesplnenia podmienok pravidla $n+3$. Aplikovaná metodika je založená na postupoch nelineárnej optimalizácie. Taktiež sú uvedené príklady operačných programov (OP) s nedostatočnou úrovňou implementačnej aktivity, ako aj OP s veľmi dobre realizovaným spôsobom implementácie. Nakoľko počiatočný vývoj implementácie programových období 2007-2013 a 2014-2020 bol veľmi podobný je uvedené porovnanie skutočného vývoja predchádzajúceho obdobia a optimálnej implementačnej krivky pre súčasné obdobie. Na záver sú diskutované možné dopady efektívnejšieho riadenia implementácie EŠIF založeného na aplikácii OIK.

Abstract:

We discuss the possible application of optimisation methods to adjusting the implementation of the European Structural and Investment Funds (ESIF) during the whole programming period. For the purpose of this application, the use of the optimal implementation curves (OICs) is limited to the fulfilment of the $n+3$ rule, which is being applied to the implementation of operational programmes. The objective of the OICs is to avoid any loss of financial allocation due to the application of the $n+3$ rule. The applied methodology is based on non-linear optimization procedure. Furthermore, we provide examples of the OICs for the least performing and well-performing operational programmes and compares the real development in programming period 2007-2013 and the optimised path of implementation for 2014-2020 programming period. Discussion of possible impact of more efficient management of the ESIF based on the optimal implementation curves is provided.

Kľúčové slová: verejná politika, politika súdržnosti, rozhodovanie, nelineárna optimalizácia

Key words: public policy, cohesion policy, decision-making, non-linear optimisation

PodĎakovanie

Tento výskum bol podporený grantmi VEGA 2/0070/15 a VEGA 2/0135/17.

Aplikácia CGE modelu v podmienkach Českej republiky

Application of the CGE model in the conditions of the Czech Republic

Tomáš Miklošovič

Ekonomický ústav SAV, Bratislava

The Institute of Economic Research of Slovak Academy of Sciences, Bratislava

tomas.miklosovic@savba.sk

Abstrakt:

Model všeobecne vypočítateľnej rovnováhy (CGE) je typickým analytickým nástrojom, ktorý sa používajú na vyhodnocovanie účinkov špecifických zásahov do ekonomiky. CGE model je vhodným príkladom ako odhadnúť dopady plánovaných zásahov ešte pred ich uvedením do reality. Ekonomika štátov je komplexný organizmus, v ktorom sú jednotlivé časti veľmi úzko prepojené a často krát sa interakcie medzi nimi nedajú vopred predvídať. Táto práca pozostáva z predstavením vytvoreného CGE modelu Českej republiky a uvedením niekoľko príkladov exogénnych šokov, ktoré sme do modelu aplikovali. Tieto príklady pozostávajú ako zásahy z vonkajšieho prostredia (zvýšenie ceny ropy alebo zníženie ceny elektrickej energie), tak aj ako zásahy z vnútorného prostredia ekonomiky (nová investícia do automobilového priemyslu).

Abstract:

The computable general equilibrium model (CGE) is a typical analytical tool used to evaluate the effects of specific interventions on the economy. The CGE model is a good example of how to predict the impacts of planned interventions before they are put into reality. The economy is a complex organism in which the parts are very closely interconnected, and often interactions between them cannot be forecasted in advance. This work consists of introducing the CGE model of the Czech Republic and introducing several examples of exogenous shocks that we applied to the model. These examples consist of shocks from the external environment (increased oil prices or lower electricity prices) as well as shocks from the internal environment of the economy (new investment in the automotive industry).

Kľúčové slová: model všeobecne vypočítateľnej rovnováhy, matica spoločenského účtovníctva

Key words: computable general equilibrium model, social accounting matrix

PodĎakovanie

Tento výskum bol podporený grantmi VEGA 2/0181/15 a VEGA 2/0182/17.

Z krízy rastu do dlhovej krízy a opačne: Empirické odhady úrovne dlhu maximalizujúcej rast v prípade EÚ s využitím panelového estimátora s interakciami a bootstrappom

From Growth Crisis to Debt Crisis and Back Again: Empirical Estimates of Growth-Maximizing Debt Levels for EU with Interacted Bootstrapped Panel Estimator

Filip Ostrihoň¹, Mária Širaňová^{1,2}, Menbere Workie Tiruneh^{1,3}

Ekonomický ústav SAV¹, Ekonomická univerzita v Bratislave² a Vysoká škola manažmentu v Trenčíne³
Institute of Economic Research SAS¹, University of Economics in Bratislava² and School of Management in Trenčín³
filip.ostrihon@savba.sk, maria.siranova@savba.sk, menbere.workie@savba.sk

Abstrakt:

Príspevok sa zaoberá analýzou vzťahu zadlženia a hospodárskeho rastu 28 členských krajín EÚ s využitím nevybilancovaných panelových dát zachytávajúcich väčšinu obdobia 1995-2014. Predpokladaný kvadratický vzťah medzi dlhom a hospodárskym rastom je testovaný prostredníctvom rozšíreného modelu podmienenej β -konvergenencie, ktorý bol odhadnutý využitím prístupu fixných efektov, umelých premenných, interakčných členov a bootstrappingu. Výsledky naznačujú, že v prípade krajín EÚ zadlženie môže mať za istých podmienok negatívny vplyv na hospodársky rast. Odhadnuté úrovne optimálneho zadlženia z hľadiska efektu na rast sa rôznia v závislosti od použitej špecifikácie, no pohybujú sa relatívne blízko k hranici zadlženia stanovenej Maastrichtskými kritériami na úrovni 60% HDP. Špecifické výsledky pre jednotlivé krajiny ďalej naznačujú, že členské krajiny EÚ sú pomerne homogénne z hľadiska optimálnej úrovne zadlženia, pričom štatisticky významné rozdiely boli z tohto hľadiska zaznamenané pri niektorých odhadoch v závislosti od členstva v Eurozóne a veľkosti domácich súkromných úverov.

Abstract:

The paper presents an analysis of debt-growth causality in the 28 member states of the EU using imbalanced panel data, which cover most of the period 1995-2014. Expected quadratic relationship between debt and economic growth is tested through the augmented model of conditional β -convergence, which was estimated with the use of fixed effects, dummy variables, interaction terms, and bootstrapping. The results suggest that in case of EU countries indebtedness can under certain conditions have negative effect on economic growth. Estimated optimal levels of indebtedness from the perspective of the effect on growth do differ with the used specification. However, they tend to exhibit values relatively close to the debt threshold at 60% of GDP set by the Maastricht criteria. Country specific results further suggest that EU countries are rather homogeneous from the perspective of the optimal level of indebtedness, although statistically significant differences were in this regard observed for some estimates conditioned to the euro area membership and amount of domestic private credit.

Kľúčové slová: negatívny efekt dlhu, udržateľnosť dlhu, hospodársky rast

Key words: debt overhang, debt sustainability, economic growth

PodĎakovanie

Tento výskum bol podporený grantovou agentúrou APVV na základe projektu APVV-15-0666 „Únik kapitálu a jeho dôsledky pre slovenskú ekonomiku“.

Sociálna ochrana – dôchodkové systémy v SR a Sociálna poisťovňa – platitelia a poistenci

Social Protection – Pension Schemes in the Slovak Republic Social Insurance Agency – Payers and Insured Persons

Alexandra Petrášová

Štatistický úrad Slovenskej republiky
Statistical Office of the Slovak Republic
alexandra.petrasova@statistics.sk

Abstrakt:

Cieľom príspevku boli nasledovné témy:

- *Aktuálne údaje základných ukazovateľov dôchodkov a štátnych dávok v regionálnom členení (okresy SR) k 31.12.2016 (mapy)*
- *Medziročný rast výdavkov na dôchodky podľa krajov SR, 2000 – 2016*
- *Priemerný starobný dôchodok v krajoch SR, 1999 – 2016*
- *Výdavky na dôchodkové dávky hradené štátom*
- *Počet poberateľov dôchodkov, 1960 – 2016*
- *Pracujúci dôchodcovia, 1984 – 2016*
- *2. pilier: podané žiadosti o dôchodok a uzatvorené zmluvy, 2015 - 2016*
- *Priemerné výšky dôchodkov podľa druhu, 2015 – 2016;*
- *Počet platiteľov a poistencov na dôchodkové poistenie podľa pobočiek SP (zamestnávateľia, zamestnanci, SZČO, dobrovoľne poistení, študenti, poistenci štátu) , december 2016*

Abstract:

The presentations were aimed at:

- *Current data on basic indicators of pensions and state social benefits (by districts of the SR) as of 31.12.2016 (maps)*
- *Year-on-year growth of pension expenditure by region, 2000 - 2016*
- *Average old-age pension in the Slovak Republic, 1999 - 2016*
- *Expenditure on pension benefits paid by the State*
- *Number of pensioners, 1960 - 2016*
- *Working pensioners, 1984 - 2016*
- *2nd pillar: applications for pension and concluded contracts, 2015-2016*
- *Average pension rates by type, 2015-2016;*
- *Number of payers and insured persons on pension insurance by the Social Insurance Agency branches (employers, employees, self-employed, voluntary insured persons, students, state insured), December 2016*

Kľúčové slová: *Dôchodky a štátne sociálne dávky – poberatelia a výdavky, Sociálna poisťovňa, platitelia a poistenci, dôchodkové starobné sporenie*

Key words: *Pensions and state social benefits – beneficiaries and expenditure, Social Insurance Agency, payers and insured persons, old-age pension saving*

Modelovanie efektov alternatívneho regionálneho rozdelenia prostriedkov EŠIF na roky 2014-2020 – ex-ante prístup

Modelling effects of alternative regional cohesion policy allocations in 2014-2020 programming period - ex-ante approach

Marek Radvanský, Tomáš Miklošovič, Ivan Lichner

Ekonomický ústav SAV, Bratislava

Institute of Economic Research SAS, Bratislava

Marek.Radvansky@savba.sk, Tomas.Miklosovic@savba.sk, Ivan.Lichner@savba.sk

Abstrakt:

V tomto výskume sme sa zamerali na ex-ante zhodnotenie vplyvu Európskych štrukturálnych a investičných fondov na Slovensko v súčasnom programovom období 2014-2020. Na zhodnotenie sme využili regionálny model HERMIN na úrovni NUTS 3 regiónov (VÚC). Jednotlivé scenáre sa líšia v časovom rozložení implementácie (rovnomerné a oneskorené), ako aj v rôznej regionálnej alokácii. Regionálne rozloženie zdrojov je založené na voľbe budúcej regionálnej politiky, podpory regionálnej konvergencie alebo celkového hospodárskeho rastu. Výsledky ukázali, že implementácia prostriedkov EŠIF prinesie pozitívne efekty na hospodársky rast, avšak výber cieľov regionálnej politiky je významný pre budúci vývoj regionálnej konvergencie.

Abstract:

This research provides discussion of ex-ante assessment of European Structural and Investment funds (ESIF) impact on Slovak economy during the current programming period 2014-2020 by regional HERMIN model at NUTS-3 level. Alternative policy scenarios are taking into consideration timeliness of implementation (balanced and delayed) as well as different regional allocation. Two main policy goals, regional cohesion and overall economic growth, are analysed as possible future pathways and on its selection regional allocation is based. Results suggest positive impacts of ESIF on economic development in all scenarios and divergent effects of policy goal selection on regional convergence.

Kľúčové slová: politika súdržnosti, ekonometrické modelovanie, hospodársky rast

Key words: cohesion policy, econometric modelling, economic growth

PodĎakovanie

Tento výskum bol podporený grantom APVV SK-PL-2015-0058.

Analýza ukazovateľa AROPE v SR a ČR

Analysis of the AROPE indicator in the Slovak Republic and the Czech Republic

Iveta Stankovičová

Fakulta managementu, Univerzita Komenského Bratislava, SR
Faculty of Management, Comenius University Bratislava, Slovakia
iveta.stankovicova@fm.uniba.sk

Abstrakt:

Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu je jadrom stratégie Európa 2020 pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast v krajinách EÚ. Každý členský štát EÚ musí prijať jeden alebo niekoľko národných cieľov pre dosiahnutie cieľov vytýčených v stratégii. V prezentácii budeme skúmať a analyzovať agregovaný indikátor chudoby a sociálneho vylúčenia AROPE. Ukazovateľ AROPE je vyjadrený ako súčet osôb, ktoré sú vystavené riziku chudoby alebo sú výrazne znevýhodnené alebo žijú v domácnostiach s veľmi nízkou intenzitou práce ako podiel na celkovom počte obyvateľov. Zdrojom výpočtu tohto ukazovateľa je harmonizovaný štatistický prieskum EÚ SILC. Zameriavame sa na analýzu rozdelenia chudoby a sociálneho vylúčenia na úrovni krajiny ale aj na úrovni regiónov v SR a ČR a urobíme medzinárodné porovnania. Analyzujeme aj jednotlivé zložky indikátora AROPE a hodnotíme plnenie cieľov v boji proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu stratégie Európa 2020 v SR a ČR. Využívame vybrané štatistické a matematické modely a postupy.

Abstract:

The fight against poverty and social exclusion is at the heart of the Europe 2020 strategy for smart, sustainable and inclusive growth in the EU countries. Each EU Member State must adopt one or several national targets to achieve the objectives set out in the strategy. In the presentation we will examine and analyse the aggregated indicator of poverty and social exclusion (ARPE). The AROPE indicator is expressed as the sum of persons who are at-risk-of-poverty or severely materially deprived or living in households with very low work intensity as a share of the total population. The source of the calculation for this indicator is the harmonized EU SILC statistical survey. We focus on the analysis of the distribution of poverty and social exclusion at the country level but also at the level of the regions in the Slovak and the Czech Republic and we will make international comparisons. We also analyse the individual components of the AROPE indicator and evaluate the fulfilment of the targets in the fight against poverty and the social exclusion of Europe 2020 in the Slovakia and the Czech Republic. We use selected statistical and mathematical models and procedures.

Kľúčové slová: *Stratégia Európa 2020, ukazovateľ AROPE, riziko chudoby, materiálna deprivácia, nízka pracovná intenzita, región, EU SILC databáza.*

Key words: *Europe 2020 Strategy, AROPE indicator, At-Risk-of-Poverty, Material Deprivation, Low Work Intensity, Region, EU SILC database.*

Využitie pravdepodobnostného modelu pri profilácii uchádzačov o zamestnanie

Using a probability model in profiling of unemployed jobseekers

Miroslav Štefánik

Ekonomický ústav SAV, Bratislava

Institute of Economic Research of the Slovak Academy of Sciences, Bratislava

miroslav.stefanik@savba.sk

Abstrakt:

Informácie o uchádzačoch získané pri ich zaradení do evidencie spolu s históriou predchádzajúcich evidencií a pracovných úväzkov umožňujú predikovať dĺžku trvania začínajúcej nezamestnanosti. Na základe informácie, dostupnej už v momente registrácie UoZ, je možné cieľiť nástroje APTP, tak aby bola maximalizovaná ich účinnosť. Pravdepodobnostný model využívajúci tieto, už pri registrácii viditeľné znaky, dokáže identifikovať viac ako 85% prípadov UoZ, ktorí reálne opustia databázu do 6 mesiacov. Tieto prípady označujeme ako skupinu A. Pomocou tých istých znakov je možné odhadnúť druhý, rovnako presný, pravdepodobnostný model identifikujúci UoZ, ktorí zotrývajú v databáze dlhšie ako 12 mesiacov - skupina C. Skupina B zahŕňa UoZ s dĺžkou trvania viac ako 6 a menej ako 12 mesiacov spolu s prípadmi, ktoré nie je možné na základe znakov známych pri registrácii jednoznačne zaradiť.

Abstract:

The information collected when entering registered unemployment, together with the history of past unemployment spells and employments, allow predicting the expected duration of the starting unemployment. Based on the information available in the moment of registration of the jobseeker, active labour market programmes can be targeted to maximize their impact. A probability model utilizing characteristics observable at the moment of registration is able to identify over 85% of cases which will leave registered unemployment within 6 months. Let us speak of this group as the Group A. Using the same characteristics a second model can be estimated, with comparable accuracy, to identify cases remaining in registered unemployment for more than 12 months – Group C. Group B would then consist of registered jobseekers for which we assume the length of unemployment between 6 and 12 months together with cases which cannot be reliably assigned either to group A nor C.

Kľúčové slová: pravdepodobnostný model, profilácia nezamestnaných

Key words: probability model, profiling of jobseekers

PodĎakovanie

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-14-0324 a z projektu VEGA č. 2/0135/17.

Oceňovanie dôchodkov vyplácaných zo starobného dôchodkového sporenia na Slovensku

Valuation of annuities paid from the old-age pension scheme in Slovak Republic

Gábor Szűcs

Fakulta matematiky, fyziky a informatiky, Univerzita Komenského v Bratislave
Faculty of Mathematics, Physics and Informatics, Comenius University in Bratislava
Gabor.Szucs@fmph.uniba.sk

Abstrakt:

Začiatkom roka 2015 sa začalo vyplácanie prvých dôchodkov z úspor v starobnom dôchodkovom sporení na Slovensku. Tieto dôchodky môžu vyplácať len tie poisťovne, ktoré na to majú povolenie od Národnej banky Slovenska. Výpočet výšky dôchodkových dávok prebieha na báze trhového oceňovania, pri ktorom poisťovne berú do úvahy rôzne druhy rizík, ako napríklad riziko dlhovekosti dôchodcov, úmrtnostné riziko alebo riziko úrokových mier. Tento príspevok sa zaoberá výpočtom mesačných dôchodkových dávok vyplácaných z úspor v starobnom dôchodkovom sporení. Uvažuje prípad základného doživotného dôchodku vyplácaného pre jednu osobu, a aj prípad spoločného manželského dôchodku vyplácaného do úmrtia poslednej osoby z manželského páru. Pripomíname, že aktuálna legislatíva na Slovensku neumožňuje poberanie manželských dôchodkov z starobného dôchodkového sporenia, nie je ale vylúčené, že v budúcnosti sa zavedie aj takáto forma vyrovnania.

Abstract:

At the beginning of 2015, the first annuities were paid out of the old-age pension scheme in Slovakia. These annuities can be paid only by insurance companies authorized by the National Bank of Slovakia. Calculations of annuity payments are based on market valuation and insurance companies consider different types of risks, such as the longevity risk, mortality risk or interest rate risk. This contribution deals with the calculation of monthly annuity payments paid from savings in old-age pension scheme. It considers the case of single life annuities and the case of last-survivor annuities paid for married couples. Let us remind that the current legislation in Slovakia does not allow the pay-out of joint annuities from the old-age pension scheme, but it is not excluded that this form of settlement will be enabled.

Kľúčové slová: doživotné dôchodky, starobné dôchodkové sporenie, manželské dôchodky, riziko dlhovekosti

Key words: life annuities, old-age pension scheme, annuities for married couples, longevity risk

PodĎakovanie

Tento výskum bol podporený grantmi VEGA 2/0047/15, VEGA 1/0251/16 a APVV-0465-12.

ISBN: 978 – 80 – 88946 – 77 – 9